

A Pécsi Ítéltábla a dr. Pap Gábor ügyvéd (címe) által képviselt **felperes neve** (címe) felperesnek - a Kolozsvári & Waldmann Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Waldmann Gábor ügyvéd, címe) által képviselt **alperes neve** (címe) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Szekszárdi Törvényszék 2019. április 29. napján kelt 6.P.20.639/2018/13. számú ítélete ellen a felperes által 14. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

### **í t é l e t e t:**

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 40.000 (negyvenezer) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

### **Indokolás**

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes és az alperes jogelődje, a L Zrt. (a továbbiakban alperes) között 2008. december 9. napján ... szám alatt kölcsönszerződés jött létre. A kölcsönt az alperes egy ... típusú személygépjármű megvásárlása céljából vette igénybe. Az egyedi szerződés szerint a kölcsön összege 2.200.000 forint, a rendszeres havi törlesztőrészlet 60 x 53.653 forint, az összes törlesztőrészlet 3.219.180 forint, a THM 19,11%, a kölcsön mértékadó devizaneme CHF (svájci frank), míg a felperes által választott elszámolási mód a havi fix konstrukció. A felperes kölcsönbe vevőként úgy nyilatkozott, hogy az egyedi kölcsönszerződésben, az annak elválaszthatatlan részét képező opciós- és adásvételi szerződésben, valamint a .../2008.11.01. számú Üzletszabályzatban (a továbbiakban üzletszabályzat) foglaltakat megismerte, megértette, és azokat a nyilatkozat aláírásával magára nézve kötelezőnek ismerte el. A kölcsönt a felperes a 2008. december 9-én kelt finanszírozási kérelem II. megnevezésű irattal írásban igényelte, amely tartalmazta az igényelt kölcsön lényeges szerződési feltételeit, köztük az ügyleti kamat éves százalékos mértékét 16,01%-ban.

A felek a kölcsönszerződéshez kapcsolódóan annak elválaszthatatlan részeként a kölcsönszerződéssel érintett gépjárműre 2008. december 15-én opciós szerződést kötöttek.

A felperes többször módosított keresetében kérte a kölcsönszerződés és az ahhoz kapcsolódó opciós szerződés érvénytelenségének megállapítását, a megvásárolt gépjármű törzskönyvének kiadását, az érvénytelenség jogkövetkezményeként a kölcsönszerződés határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánítását azzal, hogy a jogkövetkezmény alkalmazására vonatkozóan a felek közötti elszámolás alapján összességében fennálló tartozása - a hitelező által nyilvántartott összeggel szemben - 1.910.746 forint. A kölcsönszerződés érvénytelenségét elsődlegesen arra alapította, hogy

az árfolyamkockázat teljes körű viselésére vonatkozó szerződési feltétel a tájékoztatási kötelezettség elmulasztása miatt tisztességtelen, ami miatt a teljes szerződés semmis. A tájékoztatás elégtelenségére alapított kereseti kérelmét azzal is alá kívánta támasztani, hogy az általános szerződési feltételek nem váltak a szerződés részévé, mert azok megismerését az alperes nem biztosította számára. Álláspontja szerint a szerződés a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban Hpt.) 213.§ (1) bekezdés a) és c) pontjai alapján is semmis, mert nem tartalmazza a szerződés tárgyát - a kölcsön CHF-ben számított összegét - és az ügyleti kamat éves százalékos mértékét sem. Az opciós szerződés érvénytelenségét arra alapította, hogy mint járulékos szerződés osztja a kölcsönszerződés sorsát, azzal együtt érvénytelen, így az alperes a törzskönyv birtoklására sem jogosult.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a kölcsönszerződés pontosan tartalmazza annak tárgyát, mert a kölcsönt ugyan forintban határozták meg, de a szerződés egyéb rendelkezéseiből egyértelmű, hogy a kölcsön devizában került megállapításra, a deviza összeget pedig a szerződésben meghatározott árfolyamra figyelemmel kiszámítható módon tartalmazta. Hangsúlyozta, hogy a tájékoztatási kötelezettségének eleget tett, a szerződés rendelkezései, valamint a szerződés részévé vált üzletszabályzat - különösen annak V.5. pontja alapján - a felperes számára világosnak és érthetőnek kellett lennie az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltételnek. Álláspontja szerint a szerződésben az ügyleti kamat mértékét meghatározta, arra nem százalékos formában, hanem összegszerűen került sor. Arra az esetre, ha a kölcsönszerződés az ügyleti kamat éves mértékének százalékban történő meghatározása hiányában érvénytelen lenne, kérte a szerződés érvényessé nyilvánítását 16,61% mértékű ügyleti kamat meghatározásával.

Az elsőfokú bíróság a felek kölcsönszerződését érvényessé nyilvánította azzal, hogy az induló ügyleti kamat éves mértékét 16,01%-ban határozta meg, a keresetet ezt meghaladóan elutasította. Ítéletének indoklásában rögzítette, hogy a felek között fogyasztói szerződésnek és egyben fogyasztási kölcsönszerződésnek minősülő deviza alapú kölcsönszerződés jött létre. A szerződés vonatkozásában a Hpt. 213.§ (1) bekezdés c) pontja megkövetelte a kamat éves százalékos mértékének szerződésben való feltüntetését, hiánya a szerződés érvénytelenségét eredményezte. Ennek jogkövetkezményeként a 6/2013. számú Polgári jogegységi határozat 4. pontja alapján a szerződést érvényessé nyilvánította, az induló ügyleti kamat éves százalékos mértékét a felek szerződésére vonatkozó finanszírozási kérelem II. megnevezésű okiratban feltüntetett 16,01%-ban meghatározva.

A kölcsönszerződést a felperes által megjelölt további indokok alapján nem találta érvénytelennek. Megállapította, hogy az üzletszabályzat a felek szerződésének részévé vált, mert a szerződés 3. pontjában foglalt nyilatkozatával a felperes elismerte annak átvételét, megismerését és elfogadását. Kifejtette, hogy a felperes álláspontjával szemben a szerződés tartalmazza annak tárgyát, mert pontosan meghatározta a kölcsön összegét forintban, és az annak CHF-ben kifejezett összege a szerződés rendelkezései alapján a 6/2013. számú és az 1/2016. számú Polgári jogegységi határozatokban foglaltak szerint pontosan kiszámítható volt. Alaptalannak találta azt a hivatkozást, hogy a tájékoztatási kötelezettség elmulasztása miatt az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési kikötés tisztességtelen és a szerződés érvénytelen. A kölcsönszerződés tartalma, annak 8. pontja és az üzletszabályzat V.5. pontja alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperes a Hpt. 203.§ (6) és (7) bekezdésének, továbbá a Kúria 2/2014. számú Polgári jogegységi határozatában foglaltaknak megfelelően adott tájékoztatást az árfolyamkockázatról. A tájékoztatás világos és érthető volt, így a vizsgált kikötés tisztességtelensége és ez okból a kölcsönszerződés érvénytelensége nem volt megállapítható. Erre tekintettel a kölcsönszerződéshez kapcsolódó opciós

szerződés érvénytelenségének megállapítása és a törzskönyv kiadása iránti keresetet is elutasította.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes fellebbezett, amelyben annak megváltoztatásával keresetének teljesítését, a szerződések érvénytelenségének megállapítását és az érvénytelenség kereseti kérelme szerinti jogkövetkezményeinek alkalmazását kérte. Továbbra is hivatkozott arra, hogy az üzletszabályzat nem vált a kölcsönszerződés részévé, mert a tanúk nem igazolták, hogy azt megkapta, tartalmát ismertették vele. A felek a kölcsönszerződésben nem határozták meg, hogy mennyi a kölcsön folyósításának időpontjában a forint összegéhez képest számított svájci frank értéke, ami miatt a szerződés a Hpt. 213.§ (1) bekezdés a) pontja alapján semmis. A Hpt. 213.§ (1) bekezdés c) pontján alapuló érvénytelenség miatti érvényessé nyilvánítás körében kizárólag az induló ügyleti kamat éves százalékos mértékének megállapítását kifogásolta, álláspontja szerint annak meghatározására szakértői bizonyításra lett volna szükség, amelyre vonatkozóan bizonyítási indítványát előterjesztette. Az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelenségét és emiatt a kölcsönszerződés érvénytelenségét azért kérte megállapítani, mert nem kapott megfelelő tájékoztatást, a devizahitel kockázatát a szerződés egyértelműen nem tartalmazta, az csupán kikövetkeztethető a szerződés egyes rendelkezéseiből.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, annak helyes indokaira utalt.

A fellebbezés nem alapos.

A fellebbezés folytán a másodfokú bíróságnak mindenekelőtt abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az üzletszabályzatba foglalt általános szerződési feltételek a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi Ptk.) 205/B.§ (1) bekezdése alapján a szerződés részévé váltak-e, és ennek eredményéhez képest kellett megítélni az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelenségét és a kölcsönszerződés érvénytelenségét.

Az alperes a felperes által aláírt teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt szerződésben elhelyezett írásbeli nyilatkozattal bizonyította, hogy az üzletszabályzat megismerésére lehetőséget biztosított. A felperes az üzletszabályzatban foglalt feltételek ismeretében írta alá a kölcsönszerződést, azokat magára nézve is kötelezőnek ismerte el, ahhoz pedig, hogy az általános szerződési feltételek a szerződés részévé váljanak, nem volt szükség arra, hogy alkalmazójuk az üzletszabályzatot kifejezetten ismertesse a felperessel. Az okiratban foglaltakkal szemben a felperes nem bizonyította, hogy az alperes ténylegesen az üzletszabályzat megismerésére nem adott számára lehetőséget, hanem éppen olyan nyilatkozatot tett, amely szerint a szerződéskötéskor nagyon sok papírt kapott, de tüzetesen azokat nem olvasta végig, csak átfutotta. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az 1959. évi Ptk. 205/B.§ (1) bekezdése szerinti feltételek - a megismerhetőség biztosítása és a felperes általi kifejezett elfogadás - teljesülése folytán a felek kölcsönszerződésének részévé vált az üzletszabályzat, így az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltétel érvénytelenségét és a szerződés tartalmát az egyedi kölcsönszerződés és az üzletszabályzat rendelkezéseinek egybevetésével kellett vizsgálni.

A Hpt. szerződés megkötésének időpontjában hatályban volt 203.§ (6) és (7) bekezdése alapján az alperes valóban külön íven szövegezett kockázatfeltáró nyilatkozat átadására lett volna köteles, ennek ellenére ilyen nem készült. A külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat hiánya azonban önmagában nem okozza jogszabályba ütközés folytán a szerződés semmisségét, ilyen jogkövetkezményt e rendelkezés megszegéséhez a Hpt. nem fűz.

Az árfolyamkockázat viselése tárgyában a tájékoztatás - összhangban az Európai Unió Bíróságának vonatkozó iránymutatásaival is - akkor megfelelő, ha abból kitűnik, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, a törlesztőrészlet akár jelentősen is megemelkedhet, valamint ha abból az is következik, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet, azzal számolni kell és nem elhanyagolható mértékű kockázatot jelent, mert nem elhanyagolható mértékben növelheti a törlesztőrészleteket. Nem minősül azonban megfelelő tájékoztatásnak, ha az árfolyamkockázat viselése csak kikövetkeztethető a szerződés egyes rendelkezéseiből, vagy több különböző okiratban (pl. ÁSZF, Üzletszabályzat, hirdetmény) szereplő rendelkezések együttes értelmezése alapján.

A felek szerződésének részét képező üzletszabályzat V.5. pontja kifejezetten tartalmazza, hogy amennyiben a szerződés deviza alapú, a mértékadó devizanem és a forint árfolyamának változásából kockázat keletkezik, amely kockázatot a kölcsönbe vevő vállal. A kockázat fennállása, viselésének kötelezettsége tehát kifejezetten és egyértelműen szerepel a szerződésben, annak egy külön pontjában, nem csupán kikövetkeztethető a szerződés egyes rendelkezéseiből, azok együttes értelmezése alapján.

Az árfolyamváltozás hatását az adós által fizetendő összegre az üzletszabályzat I.25.B. pontja egyszerű képlettel világosan és érthetően tartalmazza. Azt is rögzíti az üzletszabályzat, hogy az árfolyamváltozásból eredő többlet fizetési kötelezettség megfizetésére a felek között milyen módon kerül sor, mind a normál devizakonstrukció esetében, mind pedig a fix konstrukció esetében. Az üzletszabályzat I.23. pontja kifejezetten utal arra, hogy az árfolyam akár szélsőséges mértékben is megnövekedhet a mértékadó árfolyamhoz képest, a forint súlyos, 25%-ot meghaladó leértékelődése is bekövetkezhet. Mindebből a fogyasztó számára felismerhető, hogy az árfolyamváltozás mértéke akár szélsőséges is lehet, ebből eredő fizetési kötelezettsége jelentősen megnőhet. Ezzel a szerződés átláthatóan feltűnteti a szerződési feltételből a felperes számára eredő gazdasági következményeket is, annak alapján a kellően tájékozott átlagos fogyasztó számára az árfolyamkockázat őt terhelő volta világos és érthető volt. A tájékoztatásból az árfolyamkockázat korlátozott volta nem tűnik ki, arra pedig nem kellett kifejezetten figyelmeztetni a fogyasztót, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa. Az Európai Unió Bíróságának C-227/2018. számú ítélete szerint is megfelelő a tájékoztatás, ha a fogyasztót tájékoztatták arról, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, és átláthatóan feltűnteti annak a mechanizmusnak a konkrét működését, amely a fogyasztóra telepíti az árfolyamkockázatot. A tájékoztatás megfelelt az Európai Unió Bírósága felperes által felhívott C-51/17. számú ítéletével rögzített elvárásoknak is, amely lényegében a Kúriának a 2/2014. Polgári jogegységi határozatában foglaltakat erősítette meg annak kifejtésével, hogy nem csak alaki és nyelvtani szempontból, hanem konkrét tartalom szempontjából is érthetőnek kell lennie az árfolyamváltozással kapcsolatos tájékoztatásnak abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztó értékelni tudja egy ilyen feltétel pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt jelentős gazdasági következményeit is. A perbeli szerződés az árfolyamkockázat jelentős gazdasági következményeit bemutatta, az üzletszabályzat I.25.B. pontja szerint a forint súlyos leértékelődése esetén is kalkulálható annak a törlesztőrészletekre gyakorolt hatása, az adós fizetési kötelezettségei ilyen esetben is az I.23., IV.6., XI.4. pontokban foglalt rendelkezések szerint változnak meg.

A fentiekkel ellentétes tájékoztatást a felperesi hivatkozással szemben az alperes megbízottja sem adott. Tanúvallomása szerint a devizahitelekéről a szerződés megkötésének időpontjában az volt a tapasztalat, hogy hosszú idő távlatában nem változnak a hitelek és általában erről volt szó a szerződéskötésnél. E múltbéli tendenciákról való tájékoztatás azonban a kölcsönszerződés írásba

foglalt szövegével szemben nem alkalmas arra, hogy a konkrét szerződésben és az annak részévé vált üzletszabályzatban foglalt világos tájékoztatást lerontsa.

A 213.§ (1) bekezdés c) pontja szerinti érvénytelenséggel kapcsolatban az elsőfokú bíróság döntésével ugyancsak egyetértett a másodfokú bíróság. A felek szerződése az ügyleti kamat éves százalékos mértékét kétségkívül nem tartalmazta, azonban az nem kétséges, hogy a kamatfizetési kötelezettségben a felek megállapodtak. Az alperes részletes számítások alapján mutatta ki annak 16,61%-os mértékét, amely egyebekben megfelelt az elszámolás szerinti kamatmértéknek is. Az elsőfokú bíróság azonban ennél alacsonyabb mértékben, a finanszírozási kérelemben megjelölt 16,01%-ban állapította meg az induló ügyleti kamat százalékos értékét. A felperes a 6.P.20.639/2018/13. számú jegyzőkönyvbe foglaltan úgy nyilatkozott, hogy az alperesnek az ügyleti kamatra, a szerződés érvényessé nyilvánítására vonatkozó nyilatkozatát is kéri figyelembe venni, azt nem vitatja, így ezt is szem előtt tartva - egyebekben az alperes számításait is alkalmasnak találva az ügyleti kamat százalékos mértékének megállapítására - a másodfokú bíróság további bizonyítást, különösen szakértő kirendelését nem tartotta indokoltnak.

Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság a Hpt. 213.§ (1) bekezdés a) pontja szerinti érvénytelenség körében is. Annak vizsgálata során, hogy a kölcsönszerződés megfelel-e ennek a rendelkezésnek, abból kellett kiindulni, hogy a peres felek szerződése deviza alapú kölcsönszerződés, amelynek lényege, hogy a szerződés tárgyát, vagyis a hitelező által folyósítandó kölcsön összegét és az adós tartozását, azaz a törlesztőrészek összegét egyaránt devizában határozzák meg, így az adós tartozása devizában keletkezik, a kölcsön folyósítására és a törlesztésére pedig forintban kerül sor, tehát az ún. kirovó és lerovó pénznem eltér egymástól: a kirovó pénznem deviza, a lerovó pénznem pedig forint. A felek a kölcsönszerződés megkötésekor a kölcsönösszeg meghatározása során két módot választhattak, vagy az érintett devizanemben jelölték meg pontosan a kölcsön összegét - ebben az esetben a folyósítás időpontjában irányadó árfolyamtól függött a kölcsönként folyósítandó forint összeg, vagy azt a forint összeget határozták meg, amelynek a folyósításkor alkalmazandó árfolyamon adott devizanemre átszámított összege az adós kirovó pénznemben meghatározott tartozása. A 6/2013. számú Polgári jogegységi határozat III/2. pontja szerint mindkét meghatározás alkalmas a tartozás egyértelmű meghatározására. Ennek megfelelően foglalt állást a Kúria az 1/2016. számú Polgári jogegységi határozat 1. pontjában úgy, hogy a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel a Hpt. 213.§ (1) bekezdés a) pontja által előírt követelménynek, ha az írásba foglalt szerződés - ideértve az annak a szerződéskötéskor részévé vált általános szerződési feltételeket is - a kölcsön összegét forintban (lerovó pénznem) határozza meg, feltéve, hogy az így meghatározott kölcsönösszeg devizában (kirovó pénznem) kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában a folyósításkor, az akkor irányadó árfolyam figyelembevételével.

Ezzel ellentétés következtetés nem vonható le az Európai Unió Bírósága C-126/17. számú ítéletéből sem, mert aszerint sem kizárt, hogy a felek a kölcsönszerződés kirovó pénznemben meghatározott összegét ne határozott összegben jelöljék meg, hanem az irányadó árfolyamtól tegyék függővé. Ebben az esetben a szerződés megfelel a 93/13/EGK tanácsi irányelv 4. cikk (2) bekezdésének és 5. cikkének, ha a ténylegesen kölcsönadott összeg számítási módszerei, valamint az alkalmazandó árfolyam átlátható, a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó számára is értelmezhető.

A perbeli szerződés a fenti követelményeknek megfelel, az 1. pontja egyértelműen rögzíti a lerovó pénznemben folyósítandó kölcsön összegét 2.200.000 forintban, a 7. pontja meghatározza a kirovó

pénznemet CHF-ben. Az üzletszabályzat rendelkezett az átváltás módjáról, meghatározta az alkalmazandó árfolyamot, és rendelkezett arról is, hogy a számítást a mértékadó devizanem vételi árfolyamán kell elvégezni az egyedi kölcsönszerződés létrejötte napján. Az egyedi kölcsönszerződésben forintban meghatározott kölcsönösszeg az üzletszabályzat I.22. és 24. pontjai alapján egyszerű matematikai művelettel kiszámítható volt devizában is. Mivel a felek szerződése biztosítja a kirovó pénznemben meghatározott és folyósított összeg lerovó pénznemre történő átváltását, ezért a Hpt. 213.§ (1) bekezdés a) pontja szerinti követelmény teljesült, ezt az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg. A perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségének hiányában az opciós szerződés érvénytelensége - a szerződés felperes által hivatkozott járulékos jellegére figyelemmel - megállapítható nem volt, és ez okból az alperest a törzskönyv kiadására kötelezni nem lehetett.

A fenti indokokra figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel érintett részét az 1952. évi Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A sikertelenül fellebbező felperes az 1952. évi Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes részéről felmerült másodfokú perköltséget, amely a képviselőt ellátó ügyvéd munkadíjából áll. Ennek összegét a másodfokú bíróság a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (R) 3.§ (2) és (5) bekezdése, valamint 4/A.§-a alapján állapította meg, és azt a másodfokú eljárásban kifejtett képviselői tevékenységgel arányban az R. 3.§ (6) bekezdése alapján mérsékelte. A felperes az illetékre kiterjedő részleges költségmentességben részesült, ezért a le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (7) bekezdése és 14.§-a alapján az állam viseli.

Pécs, 2019. november 7.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács János s.k. előadó bíró, Dr. Vogycska Petra s.k. bíró